

nomisk Henseende. Men ogsaa de fleste andre Sider af Fagforeningslivet faar en med mange Citater dokumenteret Fremstilling.

Hvad der imidlertid ikke mindst gør Bogen til det Værk, man for Fremtiden kan slaa op i, er de udførlige Registre bag i Bogen og forskellige Bilag, af hvilke der særlig er Grund til at gøre opmærksom paa en Fortegnelse over Arbejderorganisationer i Provinsbyerne 1871—79 (for Københavns Vedkommende fandtes en udførlig Fortegnelse allerede i »Stof og Studier«) og en Fortegnelse over Halvfjerdsernes Arbejdskampe; selv om maaske endnu nogle ubetydelige Konflikter er sluppet gennem Maskerne, er det dog betegnende for Eftersøgningens Grundighed, at medens Dr. Edvard Mackeprang i sin »Strejker og Lockouter i Danmark« (Arbejdsgiveren 1909), der for sin Tid var fortjenstfuld, havde opsporet 164 Arbejdskonflikter i 1871—79, har Henry Bruun ikke mindre end 259 foruden nogle skaanske Konflikter.

Alt i alt er der nu gennem Institutet for Historie og Samfundsøkonomi skabt (eller vil blive skabt) en Klarhed over Danmarks sociale Historie i Slutningen af det nittende Aarhundrede, som stiller Historikeren saa vel som den interesserede Lægmand paa en helt anden Basis end blot for 10 Aar siden. Henry Bruuns Værk følger sig som en smuk Sten ind i denne Bygning.
Even Marstrand.

Ingvar Svennilson: EKONOMISK PLANERING. Teoretiska Studier. Uppsala 1938.

I de senere Aar har man Gang paa Gang set en levende Vekselvirkning mellem de yngre svenske Forskere, saaledes at de i snævert Samarbejde behandler forskellige Sider af det økonomiske Liv. Svennilson sætter sig i nærværende Arbejde til Opgave »utifrån en med forllopsanalysen samordnad frågeställning utforma ett teoretiskt schema för tolkning av företagshandlingar«. Udgangspunktet er saaledes Teorien og for at faa det fulde Udbytte af Læsningen, burde man kende den tidligere teoretiske Diskussion indenfor den saakaldte Stockholmerskole og dennes Terminologi. Denne Grundbetragtning er paa den ene Side en Styrke for den videnskabelige Sammenhæng og paa den anden Side en Svaghed for Forholdet mellem Teorien og den empiriske Forskning, hvor Iagttagelsen spiller en langt større Rolle end der kan tildeles den i et Arbejde som Svennilsons.

Fremstillingen bestaar af tre Dele, hvoraf den første handler om de økonomiske Handlinger som realiserede Planer for Fremtiden, og den Udbygning af det økonomiske Tankesystem, som denne Betragtning nødvendig gør; i anden Afdeling samles Diskussionen om Valget af Planer under forskellige Forudsætninger og i tredje Afdeling behandles Planlægningsproblemer ved specielle Virksomhedsformer og da særlig den privatkapitalistiske. Saa vidt jeg kan se, er det lykkedes Forfatteren i nærværende Afhandling at skabe en værdifuld og lærerig Tilbygning til tidligere svenske Teorier; en Mængde Figurer gør Tilegnelsen af de mange til Tider maaske noget fremmede Begreber og Funktioner lettere.

Min principielle Indvending mod Arbejdet er, at det i for høj Grad arbejder med kontinuerlige Funktioner; den økonomiske Virkelighed, som det jo dog er Formaalet at belyse, er langt mere diskontinuerlig end man gennem Læsningen faar Opfattelsen af. Vil man vælge en matematisk Fremstillingsform, vil det efter min Opfattelse være mere realistisk at anlægge en kvante-

nomisk Henseende. Men ogsaa de fleste andre Sider af Fagforeningslivet faar en med mange Citater dokumenteret Fremstilling.

Hvad der imidlertid ikke mindst gør Bogen til det Værk, man for Fremtiden kan slaa op i, er de udførlige Registre bag i Bogen og forskellige Bilag, af hvilke der særlig er Grund til at gøre opmærksom paa en Fortegnelse over Arbejderorganisationer i Provinsbyerne 1871—79 (for Københavns Vedkommende fandtes en udførlig Fortegnelse allerede i »Stof og Studier«) og en Fortegnelse over Halvfjerdsernes Arbejdskampe; selv om maaske endnu nogle ubetydelige Konflikter er sluppet gennem Maskerne, er det dog betegnende for Eftersøgningens Grundighed, at medens Dr. Edvard Mackeprang i sin »Strejker og Lockouter i Danmark« (Arbejdsgiveren 1909), der for sin Tid var fortjenstfuld, havde opsporet 164 Arbejdskonflikter i 1871—79, har Henry Bruun ikke mindre end 259 foruden nogle skaanske Konflikter.

Alt i alt er der nu gennem Institutet for Historie og Samfundsøkonomi skabt (eller vil blive skabt) en Klarhed over Danmarks sociale Historie i Slutningen af det nittende Aarhundrede, som stiller Historikeren saa vel som den interesserede Lægmand paa en helt anden Basis end blot for 10 Aar siden. Henry Bruuns Værk følger sig som en smuk Sten ind i denne Bygning.
Even Marstrand.

Ingvar Svennilson: EKONOMISK PLANERING. Teoretiska Studier. Uppsala 1938.

I de senere Aar har man Gang paa Gang set en levende Vekselvirkning mellem de yngre svenske Forskere, saaledes at de i snævert Samarbejde behandler forskellige Sider af det økonomiske Liv. Svennilson sætter sig i nærværende Arbejde til Opgave »utifrån en med forllopsanalysen samordnad frågeställning utforma ett teoretiskt schema för tolkning av företagshandlingar«. Udgangspunktet er saaledes Teorien og for at faa det fulde Udbytte af Læsningen, burde man kende den tidligere teoretiske Diskussion indenfor den saakaldte Stockholmerskole og dennes Terminologi. Denne Grundbetragtning er paa den ene Side en Styrke for den videnskabelige Sammenhæng og paa den anden Side en Svaghed for Forholdet mellem Teorien og den empiriske Forskning, hvor Iagttagelsen spiller en langt større Rolle end der kan tildeles den i et Arbejde som Svennilsons.

Fremstillingen bestaar af tre Dele, hvoraf den første handler om de økonomiske Handlinger som realiserede Planer for Fremtiden, og den Udbygning af det økonomiske Tankesystem, som denne Betragtning nødvendig gør; i anden Afdeling samles Diskussionen om Valget af Planer under forskellige Forudsætninger og i tredje Afdeling behandles Planlægningsproblemer ved specielle Virksomhedsformer og da særlig den privatkapitalistiske. Saa vidt jeg kan se, er det lykkedes Forfatteren i nærværende Afhandling at skabe en værdifuld og lærerig Tilbygning til tidligere svenske Teorier; en Mængde Figurer gør Tilegnelsen af de mange til Tider maaske noget fremmede Begreber og Funktioner lettere.

Min principielle Indvending mod Arbejdet er, at det i for høj Grad arbejder med kontinuerlige Funktioner; den økonomiske Virkelighed, som det jo dog er Formaalet at belyse, er langt mere diskontinuerlig end man gennem Læsningen faar Opfattelsen af. Vil man vælge en matematisk Fremstillingsform, vil det efter min Opfattelse være mere realistisk at anlægge en kvante-

mæssig Fremstilling. Det vil maaske give en væsentlig mere kompliceret Fremstillingsform end Svennilsons, og det kan derfor være et Spørgsmaal, om ikke det vil være nyttigere at anlægge en mere empirisk Betragtningmaade og støtte sig til den store Mængde Erfaringer, som man har i den moderne Udvikling af Driftsøkonomien.

En saadan mere subsidiær Kritik har aabenbart foresvævet Forfatteren, idet man kan dele Bogen i to Halvdele, nemlig den første Del, der er rent teoretisk og knytter sig til den abstrakte Teori, og anden Del, der indtager Elementer af mere erfaringsmæssig Karakter. Overgangen fra den ene til den anden Betragtningmaade sker ved Omtale af det traditionelle Indkomstbegreb, om hvilket det bl. a. siges: »I ett teoretiskt schema, som syfter til en tolkning av faktiska företagshandlingar, måste dock dessa förutsättningar ersättas med mindre abstrakta«. Den Vej, som Forfatteren slaar ind paa, er at anvende et Indtægtsbegreb, der nærmer sig stærkt det, som Virksomhederne i Almindelighed anvender uden dog paa dette Omraade at foretage nogen begrebsmæssig Uddybning. Forfatteren udtaler S. 158: »Huvudsaken er, att bokföringsprinciperna ej för företagaren te sig som oberoende handlingsparametrar, som kunna dirigeras inom ett visst handlingsfält«. Det er efter min Mening en Mangel ved Bogen, at det ikke erkendes, at der netop i Sverige i den praktiske Driftsøkonomi findes en ikke ubetydelig Modsætning mellem de forskellige Begreber (jeg tænker f. Eks. paa Modsætningen mellem de Principer, der anvendes af Asea og SKF, og som har været stærkt diskuteret). En saadan Diskussion vilde det have været af Betydning, om Forfatteren havde taget Stilling til, idet den følgende Fremstilling under Forudsætning af, at den matematiske Form bevares, nok vilde være blevet noget vanskeligere, men dette vilde formentlig langt være opvejet af, at man nødvendigvis maatte have faaet en Uddybning af Forholdet mellem den rene Teoris Betragtningmaade og de Betragtningmaader, der overfor væsentlig samme Problemer anlægges af Mænd som Sillén, Stockholm, og ter Vehn, Gøteborg.

Har man Kendskab til en Række tilsvarende Problemer, som de rejser sig for den enkelte Virksomheds eller en Stats økonomiske Planlægning, kan man gennem Læsningen af Svennilsons Bog faa et interessant Kendskab til nogle af de Problemstillinger, som i Øjeblikket beskæftiger svenske Økonomer (Stockholmskolen); maaske det da for en dansk Læser vil være fordelagtigt ved første Gennemarbejdelse at lægge særlig Vægt paa de sidste Kapitler, idet man ved en Sammenholdelse mellem Teori og Erfaring faar nogen Forstaaelse af det værdifulde hos Svennilson og i nogen Grad ogsaa af de med ham beslægtede svenske Forskere. P. P. Sveistrup.

Liesel Strauss: DIE EINWANDERUNG NACH PALASTINA SEIT DEM WELTKRIEGE. Institut Universitaire de Hautes Etudes Internationales, Genève 1938, 164 S.

Den foreliggende Bog giver en Fremstilling af det politiske og diplomatiske Forspil til Bestræbelserne for at skabe et Hjemsted for Verdens Jøder i Palæstina og en statistisk Redegørelse for, i hvilken Grad disse Bestræbelser er blevet realiseret.

Bogen har Interesse dels som en Dokumentation af Forhistorien til de nuværende alvorlige Uroligheder i Palæstina, der er fremkaldt ved den stærke jødiske Indvandring i Efterkrigstiden, dels derved, at den udfylder